

[Aksel Larsen.]

i almindelighed og forsvarsministeren i særdeleshed den 9. april mener man ikke, at der er grundlag for at rejse rigsretsanklage mod nogen.

Jeg strejfede i min tale i går meget kortfattet en række eksempler på graverende tilfælde, for hvilke der kunne og burde gøres ansvar gældende, og jeg kan aldeles ikke erklære mig enig med bl. a. det ærede medlem hr. Poul Møller, som hævder, at man kun kan gøre ansvar gældende i tilfælde af landsforræderi eller tjenesteforsømmelse. Det turde være evident, at man også kan gøre ansvar gældende i tilfælde af overtrædelse af love, f. eks. grundloven. Men det mener man altså ikke. Jeg har nævnt en hel mængde eksempler, har strejft dem, ikke gået udførligt ind på dem, for det anså jeg for at være både overflødigt og nytteløst. Det sidste synspunkt har jeg også fået bekræftet derved, at de øvrige ordførere praktisk talt ikke har ønsket at gå ind på de eksempler, jeg har nævnt; man er kun gået ind på to af dem. Det ene er spørgsmålet om grundlovsbrudet i 1941. Her klarer det ærede medlem hr. Viggo Starcke sig naturligvis let og med sædvanlig elegance, idet han, som han plejer, følger en anden stor demagogs læresætning om, at man aldrig i tilstrækkelig grad kan undervurdere en forsamlings intelligens; han siger flot: den danske grundlov var under besættelsen løftet af sine hængsler.

Det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg) derimod sagde klart og åbent: ja, det var et grundlovsbrud, men, tilføje- de han, det var rigtigt, at det blev begået. Jeg kan ikke erklære mig enig i et så fantastisk synspunkt. Grundloven har vi, for at den skal holdes af alle danske statsborgere, også af regeringen og af embedsmændene, og jeg kan ikke se, der er noget, der kan fritage for ansvaret for evident grundlovsbrud. Efter min mening er det sådan, at bliver der begået brud på en af grundlovens paragraffer som det, der blev begået i sommeren 1941, så skal alle ansvarlige for dette grundlovsbrud, lige fra statsministeren og ned til den menige politi- og fængselsbetjent, straffes, ellers er der ingen som helst mening i at have en sådan grundlovsparagraf. Jeg venter ikke, at

noget sådant skal ske, og det har vi i og for sig aldrig ventet. Regeringen sikrede sig jo dækning i august ved den enstemmige vedtagelse i folketinget, hvorfra man ved politiets hjælp holdt kommunisterne væk. Så kan man ikke regne med, at regeringen senere skulle blive draget til ansvar.

Løvrigt kan jeg ikke lade være med at sige, at jeg har grundet en del over, om det, der blev givet ordre til natten mellem den 21. og den 22. juni, kom så fuldstændig uventet for regeringen; i hvert fald har jeg studset noget over, at Eivind Larsen blev udnævnt til departementschef netop dagen før den 22. juni.

I sin argumentation for dette grundlovsbrud siger det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg): vi var nødt til at lade dansk politi arrestere kommunisterne, for ellers havde tyskerne taget dem. Det endte med, at tyskerne fik dem alligevel, så jeg synes snart, vi kunne holde op med den snak om, at det var for at beskytte kommunisterne, man tog dem. Man skulle også holde op med det af en anden grund, for det var jo efter regeringens beslutninger og i kontakt med regeringen, at kommunistkartoteket blev videreført og udleveret til Gestapo. Det har vist ikke været for at beskytte kommunisterne, at man udleverede kommunistkartoteket. Og endelig, hvis man var så besjælet af lyst til at beskytte kommunisterne, havde man udmærket kunnet klare det ved at advare dem. Det viste sig ved senere lejligheder, hvor folkegrupper var udsat for forfølgelse under besættelsen, at da kunne man godt advare — det roser man sig meget af — men når det drejede sig om kommunisterne, kunne man ikke lade dem tilflyde nogen advarsel, tværtimod gav man i hemmelighed det danske politi ordre til at arrestere og arresterede langt flere, end tyskerne forlangte. Man gik den 22. juni endog så vidt, at man arresterede den gamle forfatter Martin Andersen Nexø, og der skulle gå mange måneder, før regeringen lod sig presse, såvidt jeg er orienteret endda fra allerhøjeste sted, til at løslade ham.

Så er der et andet spørgsmål, man er gået ind på, spørgsmålet om Horserød. Her får vi at vide, at skylden for, at fangerne i Horserød ikke blev sluppet fri, har kun tyskerne, fordi de gik i aktion en time før